

CENTRUM MEDYCZNE
KSZTAŁCENIA
PODYPLOMOWEGO

Program specjalizacji w dziedzinie

DERMATOLOGII I WENEROLOGII

dla lekarzy nieposiadających odpowiedniej specjalizacji I stopnia

(obowiązuje lekarzy, którzy rozpoczęli szkolenie specjalizacyjne w wyniku
postępowania kwalifikacyjnego - wiosna 2023 r.)

Zatwierdzam
z upoważnienia Ministra Zdrowia
Piotr Bromber
Podsekretarz Stanu
/dokument podpisany elektronicznie/

Warszawa 2023

Program specjalizacji opracował zespół ekspertów w składzie:

1. Prof. dr hab. n. med. Joanna Narbutt – konsultant krajowy w dziedzinie dermatologii i wenerologii;
2. Prof. dr hab. n. med. Aleksandra Lesiak – przedstawiciel konsultanta krajowego;
3. Prof. dr hab. n. med. Adam Reich – przedstawiciel konsultanta krajowego;
4. Prof. dr hab. n. med. Barbara Zegarska – przedstawiciel konsultanta krajowego;
5. Prof. dr hab. n. med. Lidia Rudnicka – przedstawiciel Polskiego Towarzystwa Dermatologicznego;
6. Dr hab. n. med. Anna Lis-Święty – przedstawiciel Naczelnej Rady Lekarskiej;
7. Prof. dr hab. n. med. Wojciech Bik – przedstawiciel Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego;
8. lek. Aleksandra Stefaniak – przedstawiciel Naczelnej Rady Lekarskiej. odbywający szkolenie specjalizacyjne.

I. CELE SZKOLENIA SPECJALIZACYJNEGO

1. Cele ogólne

- 1) przygotowanie specjalisty posiadającego wiadomości teoretyczne i umiejętności praktyczne odpowiadające standardom przyjętym w Unii Europejskiej;
- 2) nabycie wiedzy i umiejętności określonych w niniejszym programie, pozwalających na pracę zarówno w lecznictwie zamkniętym, jak i przychodniach oraz praktyce prywatnej;
- 3) kształtowanie postawy moralno-etycznej wykonywanej specjalności i pracy lekarskiej.

2. Uzyskane kompetencje zawodowe

Celem szkolenia specjalizacyjnego jest uzyskanie szczególnych kwalifikacji w dziedzinie dermatologii i wenerologii umożliwiających zgodnie ze współczesną wiedzą medyczną:

- 1) samodzielne rozwiązywanie wszystkich problemów klinicznych występujących w dermatologii i wenerologii: diagnostykę, leczenie szpitalne i ambulatoryjne, poradnictwo, współdziałanie w profilaktyce chorób przenoszonych drogą płciową, nowotworów skóry, chorób alergicznych i zawodowych oraz innych o charakterze społecznym;
- 2) orzekanie w sprawach sądowych, lekarskich, ubezpieczeniowych i innych;
- 3) orzekanie o potrzebie rehabilitacji leczniczej, niezdolności do pracy, uszczerbku na zdrowiu oraz niepełnosprawności z powodu rozpoznanych i leczonych chorób;
- 4) wystawianie opinii, orzeczeń i wniosków dotyczących leczonych chorych;
- 5) udzielanie konsultacji lekarzom podstawowej opieki zdrowotnej i innych specjalności medycznych;
- 6) samodzielne kierowanie oddziałem klinicznym lub szpitalnym, oddziałem dziennego pobytu lub przychodnią dermatologiczno-wenerologiczną;
- 7) wykonywanie indywidualnej, specjalistycznej praktyki lekarskiej lub udzielania świadczeń zdrowotnych w ramach grupowej praktyki lekarskiej w dziedzinie dermatologii i wenerologii;
- 8) kierowanie specjalizacją w dziedzinie dermatologii i wenerologii innych lekarzy;
- 9) doskonalenie zawodowe innych pracowników medycznych;
- 10) umiejętność w zakresie diagnostyki histopatologicznej, immunologicznej i alergologicznej;
- 11) umiejętność wykonywania zabiegów dermatochirurgicznych;
- 12) umiejętność pobierania oraz oceny materiału do badań stosowanych w diagnostyce chorób przenoszonych drogą płciową;
- 13) umiejętność stosowania i wykonywania zabiegów terapii fotodynamicznej (PDT) oraz laserów;
- 14) umiejętność stosowania i oceny wyników uzyskanych w badaniu dermoskopowym;
- 15) umiejętność przeprowadzenia zabiegów w zakresie światłolecznictwa UVA, UVB;
- 16) umiejętność wykonywania zabiegów z zakresu medycyny estetycznej;
- 17) podejmowanie i propagowanie działań profilaktycznych oraz promocji zdrowia.

3. Uzyskane kompetencje społeczne

Lekarz w czasie szkolenia specjalizacyjnego kształtuje i rozwija postawę etyczną oraz doskonali kompetencje społeczne, a w szczególności:

- 1) umiejętność kierowania się w swoich działaniach nadrzędną zasadą dobra chorego;
- 2) respektowanie społecznie akceptowanego systemu wartości oraz zasad deontologicznych;
- 3) umiejętność podejmowania decyzji oraz gotowość wzięcia odpowiedzialności za postępowanie swoje i powierzonego sobie zespołu;
- 4) umiejętność właściwej organizacji pracy własnej i harmonijnej współpracy w zespole;
- 5) umiejętność nawiązywania relacji z pacjentem oraz rodziną i opiekunem pacjenta, z poszanowaniem godności osobistej oraz zróżnicowania kulturowego, etnicznego i społecznego;
- 6) znajomość psychologicznych uwarunkowań relacji lekarz-pacjent;
- 7) umiejętność przekazywania informacji o stanie zdrowia, rokowaniach i postępowaniu diagnostyczno-terapeutycznym.

II. WYMAGANA WIEDZA

1. Z zakresu chorób skóry

Oczekuje się, że lekarz po ukończeniu szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie dermatologii i wenerologii wykaże się przedstawioną poniżej wiedzą:

- 1) makroskopowy i mikroskopowy obraz wykwitów skórnych i ich różnicowanie (semiotyka);
- 2) zaburzenia rozwojowe skóry, defekty immunologiczne wrodzone, genodermatozy;
- 3) choroby bakteryjne, pasożytnicze, grzybicze, wirusowe, a także infekcyjne z manifestacją skórną - obraz kliniczny, diagnostyka, etiologia, patogeneza, metody leczenia oraz profilaktyka;
- 4) choroby alergiczne skóry – postacie kliniczne, diagnostyka, interpretacja testów alergologicznych, współczesne metody leczenia, profilaktyka;

- 5) klinika i etiopatogeneza dermatoz zawodowych z manifestacją dermatologiczną, znajomość przepisów prawnych w orzecznictwie chorób zawodowych;
- 6) szczegółowa znajomość odczynów polekowych o różnym patomechanizmie;
- 7) łuszczyca, łuszczycowe zapalenie stawów i choroby współistniejące: etiopatogeneza, postacie kliniczne, współczesne metody leczenia;
- 8) rola zjawisk immunologicznych i autoimmunologicznych w chorobach skóry, klinika chorób pęcherzowych skóry, etiopatogeneza, interpretacje badań immunopatologicznych, aktualne metody leczenia;
- 9) choroby tkanki łącznej – etiopatogeneza, postacie kliniczne, klasyfikacje, metody diagnostyczne, leczenie;
- 10) biologia molekularna w diagnostyce i leczeniu chorób skóry;
- 11) fotodermatozy i fototerapia, terapia fotodynamiczna, odczyny fotoalergiczne i fototoksyczne, leczenie i profilaktyka, zasady fotoprotekcji, właściwości biologiczne promieniowania UV
- 12) choroby i zespoły chorobowe związane z nadmiernym i nieprawidłowym rogowaceniem;
- 13) zaburzenia barwnikowe skóry wrodzone i nabyte;
- 14) geriatria dermatologiczna – metody zapobiegawczo-lecznicze;
- 15) skóra a narządy wewnętrzne – diagnostyka, leczenie i profilaktyka;
- 16) rewelatory nowotworów narządów wewnętrznych (zespoły paraneoplastyczne);
- 17) zagadnienia psychodermatologiczne, w tym zaburzenia, w których zmiany skórne rozwijają się w wyniku emocjonalnego stresu, zaburzenia psychiczne będące efektem zmian skórnych lub w których zmiany skórne i/lub objawy czuciowe ze strony skóry są wynikiem urojeń, jak również zaburzenia psychiczne, w których nie ma zmian skórnych, ale dolegliwości czuciowe sugerują ich istnienie (m.in. dysmorfofobia);
- 18) świad skóry jako problem dermatologiczny;
- 19) przyłuszczyce, choroby liszajowate i grudkowe – diagnostyka i metody leczenia;
- 20) dermatozy występujące w ciąży – etiopatogeneza, postacie kliniczne, diagnostyka różnicowa (wskazania do badań prenatalnych), metody leczenia;

- 21) osobliwości skóry dziecięcej, najczęstsze choroby wieku dziecięcego (0-18 r.ż.) – rozpoznanie, leczenie, aspekt genetyczny;
- 22) choroby łojotokowe skóry i choroby gruczołów potowych, etiopatogeneza, obraz kliniczny, diagnostyka, metody terapeutyczne postaci kliniczne;
- 23) choroby związane z zaburzeniami czynności fagocytarnej leukocytów oraz nieprawidłową przemianą, schorzenia złogowe i zwyrodnieniowe;
- 24) choroby naczyniowe skóry, diagnostyka i leczenie zaburzeń naczyniowych obejmujących skórę, podstawy flebologii – owrzodzenia podudzi jako problem leczniczy i społeczny,
- 25) zmiany skórne wywołane czynnikami fizykalnymi;
- 26) choroby ziarniniakowe i zmiany odczynowe;
- 27) zapalenie tkanki podskórnej – diagnostyka kliniczna i histopatologiczna, leczenie, profilaktyka
- 28) choroby błon śluzowych – diagnostyka kliniczna i histopatologiczna, diagnostyka różnicowa, metody leczenia;
- 29) znamiona i nowotwory naczyniowe oraz wywodzące się z przydatków – możliwości diagnostyczne, leczenie;
- 30) znamiona melanocytowe i czerniak – klinika, diagnostyka;
- 31) znamiona, nowotwory pochodzenia naskórkowego, łącznotkankowego, nerwowego – obrazy kliniczne, zmiany histopatologiczne, diagnostyka różnicowa metody leczenia i profilaktyka;
- 32) stany przednowotworowe, raki skóry i stany rzekomonowotworowe – klasyfikacja, postaci kliniczne, współczesne metody leczenia;
- 33) chłoniaki skóry – klasyfikacja, postaci kliniczne, obraz histopatologiczny, diagnostyka różnicowa, aktualne metody leczenia;
- 34) diagnostyka kliniczna i trichologiczna różnych postaci łysienia – klasyfikacja łysienia, metody leczenia;
- 35) choroby paznokci – postaci kliniczne, diagnostyka różnicowa, leczenie i profilaktyka;
- 36) leczenie ogólne oraz miejscowe chorób dermatologicznych, postaci leków do stosowania systemowego oraz zewnętrznego, zasady stosowania; działania niepożądane, postaci recepturowe leków; problemy toksykologiczne;
- 37) zastosowanie metod chirurgicznych (dermatochirurgia) w onkologicznych i nieonkologicznych schorzeniach dermatologicznych;

- 38) dermatologia estetyczna i zabiegowa (wypełniacze, toksyna botulinowa, mezoterapia, nici; - wskazania, przeciwwskazania, umiejętność stosowania,
- 39) elektrochirurgia, kriochirurgia, lasery wysokoenergetyczne – wskazania, powikłania;
- 40) fototerapia w dermatologii (UVB, UVA, LED, terapia fotodynamiczna, lasery wysokoenergetyczne, pole elektromagnetyczne, elektrolecznictwo, klimatoterapia),
- 41) diagnostyka obrazowa chorób skóry (dermoskopia);
- 42) chemioterapia nowotworów i przewlekłych rozrostów limforetikularnych skóry;
- 43) pielęgnacja zdrowej skóry, dermatologia zapobiegawcza, rehabilitacja dermatologiczna;
- 44) stosowanie szczepień ochronnych w dermatologii;
- 45) dermatopatologia chorób skóry – interpretacja wyników preparatów histopatologicznych i immunopatologicznych, technika pobierania biopsji.

2. Z zakresu wenerologii

Oczekuje się, że lekarz po ukończeniu szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie dermatologii i wenerologii wykaże się znajomością:

- 1) etiopatogenezy i kliniki wszystkich okresów kiły nabytej, w tym kiły układu nerwowego i układu krążenia oraz kiły wrodzonej; zjawisk odpornościowych w przebiegu zakażenia kiłowego, oceny odczynów serologicznych klasycznych i krętkowych, oceny wyników badania płynu mózgowo-rdzeniowego; leczenia kiły, w tym kiły układu nerwowego i sercowo-naczyniowego oraz kiły u osób zakażonych wirusem HIV, kiły w ciąży, powikłań po leczeniu i prowadzenia kontroli po leczeniu kiły, interpretacji wyników badań wielospecjalistycznych w kile, profilaktyki kiły wrodzonej i postępowania z dziećmi urodzonymi przez matki chore na kiłę; zasad działań profilaktycznych mających na celu zwalczanie kiły i innych chorób przenoszonych drogą płciową; zasad postępowania w odniesieniu do partnerów chorych na choroby przenoszone drogą płciową;
- 2) etiopatogenezy, obrazów klinicznych ostrej i przewlekłej rzeżączki oraz powikłań u mężczyzn, kobiet i dzieci, leczenia rzeżączki u mężczyzn, kobiet i dzieci, znajomością problemu oporności dwoinek *Neissera* na antybiotyki, diagnostyki laboratoryjnej rzeżączki;

- 3) etiopatogenezy, obrazów klinicznych i metod diagnostyki klinicznej i laboratoryjnej nierzeżączkowych stanów zapalnych dolnych odcinków narządu moczowo-płciowego u mężczyzn i kobiet;
- 4) leczenia tych stanów w zależności od etiologii i obrazu klinicznego oraz zasad postępowania epidemiologicznego;
- 5) patogenezy i obrazu klinicznego oraz przebiegu AIDS, zasad leczenia zakażeń HIV i AIDS; dróg przenoszenia zakażeń reowirusem HIV, czynników usposabiających, przebiegu zakażenia, z uwzględnieniem podziału na okresy wg CDC (Centre for Disease Control) i WHO, infekcji towarzyszących zakażeniu HIV oraz najczęściej pojawiających się zmian skórnych; epidemiologii i profilaktyki zakażeń HIV, ze szczególnym uwzględnieniem zakażeń drogą seksualną oraz zakażeń dzieci (epidemiologia, diagnostyka, leczenie); zagadnień wzajemnych związków zakażenia HIV i innych chorób przenoszonych drogą płciową;
- 6) epidemiologii, obrazu klinicznego kłykcin kończystych, z uwzględnieniem zakażeń subklinicznych, roli poszczególnych typów wirusa brodawczaka w wywoływaniu zmian w obrębie zewnętrznych narządów płciowych, szyjki macicy i odbytu, leczenia i profilaktyki;
- 7) patogenezy i epidemiologii, objawów klinicznych i leczenia opryszczki narządów płciowych;
- 8) epidemiologii innych chorób przenoszonych drogą płciową, w tym wirusów hepatotropowych;
- 9) znajomością podstawowych technik laboratoryjnych w zakresie diagnostyki mikrobiologicznej i serologicznej chorób przenoszonych drogą płciową;
- 10) podstawowych wiadomości o chorobach przenoszonych drogą płciową nie występujących w Polsce, a spotykanych w krajach tropikalnych;
- 11) zasady stosowania szczepień ochronnych w chorobach przenoszonych drogą płciową;
- 12) zasady profilaktyki oraz zwalczania zakażeń szpitalnych i racjonalna antybiotykoterapia.

III. WYMAGANE UMIEJĘTNOŚCI PRAKTYCZNE

1. Umiejętność rozpoznawania obrazów histopatologicznych i/lub dermoskopowych jednostek chorobowych

Oczekuje się, że lekarz po ukończeniu szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie dermatologii i wenerologii wykaże się umiejętnością rozpoznawania obrazów histopatologicznych i/lub dermoskopowych:

- 1) chorób nienowotworowych;
- 2) znamion i nowotworów łagodnych;
- 3) stanów przedrakowych i raków *in situ*;
- 4) nowotworów złośliwych skóry;
- 5) chłoniaków skóry i stanów poprzedzających.

2. Wykonywanie zabiegów diagnostycznych i leczniczych

Oczekuje się, że lekarz po ukończeniu szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie dermatologii i wenerologii wykaże się umiejętnością:

- 1) wykonania zabiegów elektrokoagulacji, kriodestrukcji, kriochirurgii, łyżeczkowania; wykonywania zabiegów z zastosowaniem laserów wysokoenergetycznych; terapii fotodynamicznej;
- 2) określenia wskazań i przeciwwskazań do światłolecznictwa, posługiwania się aparatami do naświetlań UVA, UVB oraz wykonania i interpretacji prób świetlnych;
- 3) pobierania wycinków skóry do badań mikroskopowych skóry z umiejętnością interpretacji uzyskanych wyników (histopatologiczne i immunopatologiczne);
- 4) wykonania testów płatkowych oraz interpretacja wyników;
- 5) pobierania materiału do badań mikologicznych oraz ocena uzyskanych wyników;
- 6) pobierania materiału do badań diagnostycznych chorób przenoszonych drogą płciową i interpretacja uzyskiwanych wyników (krętki blade, gonokoki, rzęsistki, grzyby drożdżopodobne);
- 7) oceny próby tuberkulinowej i wyniku badania Quantiferon;
- 8) wykonania podstawowych zabiegów zakresu dermatochirurgii;
- 9) ocena dermoskopowa skóry gładkiej, skóry owłosionej, płytki paznokciowej;
- 10) ocena kliniczna stanu flebologicznego kończyn dolnych;

- 11) wykonywania leczniczych wstrzyknięć śródskórnych i podskórnych, mezoterapii, wypełniaczy, zabiegów z użyciem preparatów toksyny botulinowej i nici;

IV. FORMY I METODY SZKOLENIA

A – Kursy specjalizacyjne

Uwaga: Lekarz uzyska zaliczenie tylko tych kursów, które zostały wpisane na prowadzoną przez CMKP listę kursów specjalizacyjnych, publikowaną corocznie na stronie internetowej CMKP: www.cmkp.edu.pl.

Czas trwania kursów jest określony w dniach i godzinach dydaktycznych, przy czym 1 godzina dydaktyczna = 45 minut. Łączny czas trwania poszczególnych zajęć dydaktycznych w trakcie jednego dnia kursu nie może przekraczać 8 godzin dydaktycznych.

Wybrane kursy specjalizacyjne mogą być realizowane w formie e-learningowej.

Kursy specjalizacyjne objęte programem specjalizacji są realizowane w dni robocze.

1. Kurs wprowadzający: Wprowadzenie do dermatologii i wenerologii

Cel kursu:

zapoznanie lekarza z podstawami dobrej praktyki lekarskiej, podstawowymi diagnostycznymi stosowanymi w dermatologii i wenerologii oraz związkami dermatologii z innymi dziedzinami medycyny.

Zakres wiedzy:

- 1) semiotyka i badanie dermatologiczne;
- 2) klasyfikacja chorób skóry i przenoszonych drogą płciową;
- 3) metody lecznicze chorób skóry i wenerycznych;
- 4) podstawowe metody diagnostyczne stosowane w dermatologii i wenerologii, możliwości i ograniczenia;
- 5) wprowadzenie w problematykę, cele i obszar działania danej specjalności;
- 6) zadania, kompetencje i oczekiwane wyniki kształcenia specjalisty w tej dziedzinie;
- 7) podstawy dobrej praktyki lekarskiej, w tym zasady praktyki opartej na rzetelnych i aktualnych publikacjach;

- 8) podstawy farmakoekonomiki;
- 9) formalnoprawne podstawy doskonalenia zawodowego lekarzy;
- 10) podstawy onkologii;
- 11) wprowadzenie do przedmiotów klinicznych objętych programem danego szkolenia specjalizacyjnego;
- 12) zagadnienia bezpieczeństwa w opiece zdrowotnej dotyczące bezpieczeństwa pacjentów i lekarzy.

Czas trwania kursu: 5 dni (40 godzin dydaktycznych) w pierwszym roku szkolenia.

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

2. Kurs: „Diagnostyka i leczenie zakażeń przenoszonych drogą płciową”

Cel kursu:

zapoznanie lekarza z metodami diagnostyki i leczenia zapoznanie lekarza z metodami diagnostyki i leczenia chorób przenoszonych drogą płciową (STD).

Zakres wiedzy:

- 1) metody diagnostyki chorób przenoszonych drogą płciową;
- 2) obraz kliniczny chorób przenoszonych drogą płciową, epidemiologia, profilaktyka, metody diagnostyki, nowoczesne techniki badawcze, leczenie i schematy postępowania.

Czas trwania kursu: 3 dni (24 godziny dydaktyczne).

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

3. Kurs: „Diagnostyka oraz leczenie alergicznych chorób skóry”

Cel kursu:

zapoznanie lekarza z obrazami klinicznymi, diagnostyką różnicową, metodami diagnostycznymi stosowanymi w chorobach alergicznych skóry i metodami leczenia.

Zakres wiedzy:

- 1) epidemiologia, profilaktyka, obrazy kliniczne, diagnostyka różnicowa alergicznych chorób skóry;
- 2) wskazania, zasady wykonywania i interpretacja testów diagnostycznych;
- 3) metody leczenia;
- 4) podstawy diagnostyki alergicznych chorób zawodowych skóry;
- 5) zasady orzecznictwa w chorobach zawodowych skóry.

Czas trwania kursu: 3 dni (24 godziny dydaktyczne).

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

4. Kurs: „Immunologia chorób skóry”

Cel kursu:

zapoznanie lekarza z kliniką, diagnostyką i leczeniem chorób autoimmunizacyjnych oraz niedoborów odporności.

Zakres wiedzy:

- 1) epidemiologia, profilaktyka, obraz kliniczny, diagnostyka różnicowa i leczenie chorób immunologicznych i autoimmunizacyjnych;
- 2) choroby tkanki łącznej, choroby pęcherzowe i inne choroby autoimmunizacyjne oraz wybrane niedobory odporności.

Czas trwania kursu: 3 dni (24 godziny dydaktyczne).

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

5. Kurs: „Choroby skóry wieku dziecięcego”

Cel kursu:

zapoznanie lekarza ze specyfiką skóry dziecięcej oraz osobliwościami chorób skóry u dzieci.

Zakres wiedzy:

- 1) specyfika skóry dziecka w zależności od wieku;
- 2) choroby dermatologiczne i ich odrębności w okresie pediatrycznym;
- 3) zasady pielęgnacji i leczenia dermatologicznego u dzieci;

Czas trwania kursu: 3 dni (24 godziny dydaktyczne).

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

6. Kurs: „Diagnostyka histopatologiczna chorób skóry”

Cel kursu:

zapoznanie lekarza z obrazami histopatologicznymi wybranych jednostek chorobowych. Umiejętność interpretacji uzyskanych wyników histopatologicznych. Nauczenie lekarza podejmowania współpracy pomiędzy patomorfologami a dermatologami.

Zakres wiedzy i umiejętności praktycznych:

- 1) choroby skóry, w których obraz histopatologiczny stanowi podstawę rozpoznania;
- 2) choroby skóry, w których diagnostyka histopatologiczna ma znaczenie pomocnicze;
- 3) wykorzystanie metod immunohistopatologicznych w zakresie chorób skóry.

Czas trwania kursu: 4 dni (32 godziny dydaktyczne), zalecany w czwartym lub piątym roku szkolenia.

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy i umiejętności praktycznych objętych programem kursu.

Egzamin praktyczny w jednostce prowadzącej kurs. Lekarz ocenia samodzielnie 3 preparaty mikroskopowe. W przypadku kursu online ocena umiejętności jest dokonywana przez ocenę preparatu histopatologicznego udostępnionego przez wykładowcę na ekranie komputera.

7. Kurs: „Choroby nowotworowe skóry”

Cel kursu:

zapoznanie lekarza z podstawowymi zagadnieniami onkologii dermatologicznej, metodami diagnostycznymi, leczeniem i profilaktyką chorób nowotworowych skóry.

Zakres wiedzy i umiejętności praktycznych:

- 1) nowotwory łagodne w uzupełnieniu o obraz dermoskopowy;
- 2) nowotwory złośliwe: nabłonkowe, czerniak z uzupełnieniem o obraz dermoskopowy;
- 3) stany przednowotworowe;
- 4) chłoniaki skóry T i B komórkowe;
- 5) podstawowe metody terapii;
- 6) profilaktyka nowotworów;
- 7) umiejętność oceny cech i przyporządkowania zmian do kategorii chorobowej na podstawie obrazu dermoskopowego.

Czas trwania kursu: 3 dni (24 godziny dydaktyczne).

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy i umiejętności praktycznych objętych programem kursu.

W przypadku kursu online ocena umiejętności jest dokonywana przez ocenę obrazu dermoskopowego udostępnianego przez wykładowcę na ekranie komputera.

8. Kurs: „Światłolecznictwo i fotodermatozy”

Cel kursu:

zapoznanie lekarza z metodami diagnostyki fotodermatoz oraz podstawami światłolecznictwa dermatologicznego.

Zakres wiedzy:

- 1) epidemiologia, profilaktyka, obraz kliniczny oraz zasady ochrony przed promieniowaniem słonecznym;
- 2) zasady wykonywania i interpretacji prób świetlnych;
- 3) zastosowanie różnych długości promieniowania świetlnego (UVB, UVA, UVA1);

4) terapia fotodynamiczna (PDT), lasery wysokoenergetyczne.

Czas trwania kursu: 3 dni (24 godziny dydaktyczne).

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

9. Kurs: „Dermatologia estetyczna”

Cel kursu:

zapoznanie teoretyczne lekarza z problematyką dermatologii estetycznej oraz konsekwencjami w aspekcie podstaw prawnych.

Zakres wiedzy:

- 1) wskazania/przeciwwskazania stosowania zabiegów medycyny estetycznej;
- 2) techniki iniekcyjne: toksyna botulinowa, wypełniacze, mezoterapia, nici; peelingi;
- 3) lasery w dermatologii;
- 4) powikłania po stosowaniu zabiegów zakresie dermatologii estetycznej;
- 5) zastosowanie wszystkich wymienionych metod jako leczenia uzupełniającego chorób skóry.

Czas trwania kursu: 3 dni (24 godziny dydaktyczne).

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

10. Kurs: „Podstawy dermoskopii”

Cel kursu:

zapoznanie lekarza z obrazami dermoskopowymi i/ oraz nabycie umiejętności praktycznej ich interpretacji.

Zakres wiedzy i umiejętności praktycznych:

- 1) podstawy diagnostyki dermoskopowej zmian barwnikowych skóry i ich różnicowanie;

- 2) praktyczna diagnostyka dermoskopowa z wykorzystaniem fotografii cyfrowej i specjalnego oprogramowania;
- 3) zajęcia praktyczne z różnicowania dermoskopowego zmian barwnikowych oraz innych zmian chorobowych skóry;
- 4) inflamoskopia.

Czas trwania kursu: 3 dni (24 godziny dydaktyczne).

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy i umiejętności praktycznych objętych programem kursu. W przypadku kursu online ocena umiejętności jest dokonywana przez ocenę obrazu dermoskopowego udostępnianego przez wykładowcę na ekranie komputera.

11. Kurs „Choroby przydatków skóry”

Cel kursu:

zapoznanie lekarza z chorobami włosów, paznokci i gruczołów – metodami diagnostycznymi, leczeniem i profilaktyką.

Zakres wiedzy:

- 1) diagnostyka chorób włosów, paznokci i gruczołów apokrynowych i epokrynowych;
- 2) diagnostyka mikologiczna włosów i paznokci;
- 3) trichoskopia, onychoskopia.

Czas trwania kursu: 3 dni (24 godziny dydaktyczne).

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

12. Kurs „Świąd i zasady stosowania leków o działaniu ośrodkowym w dermatologii”

Cel kursu:

zapoznanie lekarza z problematyką świądu i zasad stosowania leków o działaniu ośrodkowym w dermatologii.

Zakres wiedzy:

- 1) diagnostyka chorób przebiegających ze świądem;
- 2) nowoczesne metody leczenia świądu;
- 3) zastosowanie leków o działaniu ośrodkowym;
- 4) ocena nasilenia świądu przy użyciu różnych narzędzi diagnostycznych.

Czas trwania kursu: 2 dni (16 godzin dydaktycznych).

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

13. Kurs: „Psychodermatologia”

Cel kursu:

zapoznanie lekarza ze spektrum chorób psychodermatologicznych, metodami diagnostyki i leczenia, w tym stosowania leków o działaniu ośrodkowym.

Zakres wiedzy:

- 1) zasady diagnostyki zmian skórnych będących wynikiem samo uszkodzenia się pacjentów;
- 2) ocenę jakości życia związanej z chorobą, stygmatyzacji, strategii radzenia sobie ze stresem choroby;
- 3) metody zapobiegania zespołowi wypalenia zawodowego u personelu medycznego opiekującymi się pacjentami z przewlekłymi chorobami skóry;
- 4) zasady psychofarmakologii w chorobach skóry.

Czas trwania kursu: 2 dni (16 godzin dydaktycznych).

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

14. Kurs: „Choroby zawodowe i orzecznictwo w dermatologii”

Cel kursu:

zapoznanie lekarza z problematyką dermatologicznych chorób zawodowych i zasad orzecznictwa dermatologicznego.

Zakres wiedzy:

- 1) definicja chorób zawodowych, podstawy rozpoznawania i orzekania – aspekt prawny;
- 2) diagnostyka chorób zawodowych skóry, ogólne zasady profilaktyki i leczenie;
- 3) najczęstsze alergen kontaktowe, choroby zawodowe wywołane przez grzyby;
- 4) choroby zawodowe górników, hutników, rolników, sportowców, najczęstsze;
- 5) dermatozy zawodowe pracowników przemysłu budowlanego, chemicznego i spożywczego, zawodowe zagrożenia zdrowotne pracowników ochrony zdrowia.

Czas trwania: 2 dni (16 godzin dydaktycznych).

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

15. Kurs: „Orzecznictwo lekarskie”

Cel kursu:

nabycie przez lekarzy wiedzy teoretycznej i praktycznej na temat prawidłowego formułowania opinii bądź orzeczeń oceniających stan zdrowia pacjenta.

Zakres wiedzy:

- 1) podstawowe zasady systemu ochrony zdrowia w Polsce, w tym regulacje dotyczące zawodów medycznych;
- 2) system zabezpieczenia społecznego w razie choroby i jej następstw realizowany w ramach: powszechnego ubezpieczenia społecznego pracowników, osób pracujących na własny rachunek i rolników, zaopatrzenia

społecznego, pomocy społecznej oraz systemu wspierania osób niepełnosprawnych i pracodawców;

- 3) zasady orzecznictwa lekarskiego, zasady sporządzania orzeczeń, a także podstawowe zasady i cele badania stanu zdrowia dla celów orzeczniczych;
- 4) specyfika wzajemnej relacji między osobą badaną a lekarzem orzecznikiem;
- 5) zasady prawidłowego prowadzenia dokumentacji medycznej i odpowiedzialność za prowadzenie jej niezgodnie z prawem;
- 6) zasady odpowiedzialności prawnej lekarza (cywilnej, karnej i zawodowej), umiejętność porównania, rodzaje ubezpieczeń medycznych;
- 7) zakres odpowiedzialności lekarzy oraz podmiotów leczniczych. Podstawy prawa pracy;
- 8) pojęcie błędu medycznego, najczęstsze przyczyny błędów medycznych i zasady opiniowania w takich przypadkach;
- 9) istota, podział oraz zasady opiniowania sądowno-lekarskiego dotyczące: zdolności do udziału w czynnościach procesowych, uszczerbku na zdrowiu;
- 10) najważniejsze dziedziny, w których opiniowanie lekarskie jest konieczne i niezbędne. Odrębności opiniowania m.in. na potrzeby psychiatrii, prawa pracy, ubezpieczycieli komercyjnych;
- 11) znaczenie i zasady rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej.

Czas trwania kursu: 3 dni (24 godziny dydaktyczne).

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

16. Kurs: „Profilaktyka i promocja zdrowia”

Cele ogólne:

nabycie przez lekarzy wiedzy teoretycznej i praktycznej na temat aktualnych reguł prowadzenia profilaktyki chorób/problemów zdrowotnych oraz promocji zdrowia – zarówno w odniesieniu do jednostek (pacjentów) jak też społeczności, również zawodowej. Założeniem kursu jest też kształtowanie kompetencji społecznych, w tym promowanie autorefleksji i krytycznego myślenia oraz rozwijania współpracy na rzecz zdrowia. Ponadto kurs dąży do kształtowania postaw etycznych, promowania „pro-

profilaktycznej” kultury pracy w sektorze zdrowia, a także stałego samokształcenia lekarzy w celu poszerzania oraz pogłębiania wiedzy i umiejętności związanych z profilaktyką oraz promocją zdrowia.

Zakres wiedzy:

Część I: Naukowe i etyczne podstawy profilaktyki oraz promocji zdrowia:

- 1) modele zdrowia, determinanty zdrowia i ich nowoczesna kwantyfikacja, piramida wpływu na zdrowie (wg Freiden 2015);
- 2) gradient zdrowia w populacji, przyczyny i tzw. przyczyny przyczyn, w tym polityki publiczne, podejścia do przeciwdziałania nierównościom/ niesprawiedliwościom w zdrowiu, w tym tzw. *group-gap-gradient*, proporcjonalny uniwersalizm;
- 3) podstawowe definicje i cele profilaktyki chorób oraz promocji zdrowia, w tym promocji zdrowia wg Karty Ottawskiej (WHO 1986), podobieństwa i różnice;
- 4) interpretacje, podejścia i strategie profilaktyki:
  - a) indywidualna w ramach opieki medycznej, w tym medycyna stylu życia, populacyjna w działaniach zdrowia publicznego,
  - b) *primordial*, pierwotna, wtórna, trzeciorzędowa, czwartorzędowa – zastosowania,
  - c) wysokiego ryzyka, populacyjna – zastosowania,
  - d) uniwersalna, selektywna, wskazująca – zastosowania,
  - e) inne podejścia i strategie profilaktyki – zastosowania;
- 5) interpretacje, podejścia i strategie promocji zdrowia:
  - a) podejście WHO, w tym siedliskowe, zastosowania, m.in. szpitale i placówki medyczne promujące zdrowie (w tym promocja zdrowia na rzecz pracowników ochrony zdrowia), szkoły promujące zdrowie, zdrowie miasta,
  - b) inne podejścia i strategie promocji zdrowia stosowane w podmiotach leczniczych:
    - cztery obszary aktywności lekarza w promocji zdrowia (wg Beattie 1991),
    - podejścia medyczne, behawioralne, edukacyjne, skoncentrowane na kliencie/upodmiotowienie, zmiana społeczna (wg Ewles, Simnett 2003),

- udział lekarzy w przeciwdziałaniu nierównościami/niesprawiedliwościom w zdrowiu,
  - rola postaw lekarza w kształtowaniu prozdrowotnych zachowań pacjenta;
- 6) działalność zgodna z zasadami *Evidence Based Practice (policy/public health/disease prevention/health promotion/health education)*, wykorzystanie baz dobrych praktyk;
  - 7) zasady etyczne w działalności profilaktycznej oraz w promocji zdrowia, działania niepożądane działalności profilaktycznej/promocji zdrowia;
  - 8) aktualne i pożądane: struktura i organizacja działalności profilaktycznej oraz promocji zdrowia, kompetencje pracowników, aspekty ekonomiczne.

Cześć II: Ogólna charakterystyka i skuteczność wybranych metod działania w profilaktyce chorób oraz w promocji zdrowia:

- 1) cykl życia programu szczepień, wątpliwości wobec szczepionek (*vaccine hesitancy*), modele uwarunkowań *hesitancy*, w tym 3C, 4C, 5C, podejście WHO do przeciwdziałania zjawisku *hesitancy* i zwiększania wyszczepialności (aktualnie w oparciu o model COM-B);
- 2) masowe (zorganizowane) badania przesiewowe, różnice w stosunku do badań diagnostycznych, kryteria wdrożenia, działania niepożądane, bilans korzyści i strat;
- 3) edukacja zdrowotna, edukacja pacjenta, poradnictwo, *coaching*, podobieństwa i różnice, zasady postępowania;
- 4) komunikowanie o zdrowiu za pośrednictwem starych i nowych mediów, możliwości i ograniczenia, cechy poprawnej informacji o zdrowiu, infodemia, profilaktyka piątego rzędu, komunikowanie ryzyka w sytuacjach kryzysowych;
- 5) praca ze społecznością lokalną, w tym organizacja/mobilizacja społeczności, procesy, zasady, metody postępowania, *social prescribing*;
- 6) zdrowie we wszystkich politykach (*Health in All Policies*), metody postępowania, w tym rzecznictwo zdrowotne, ocena wpływu na zdrowie (*Health Impact Assessment*);
- 7) programy zdrowotne jako narzędzie realizacji populacyjnej profilaktyki chorób i promocji zdrowia, ocena potrzeb zdrowotnych, schematy planowania, teorie zmiany zachowań, monitorowanie i ewaluacja programów;
- 8) przywództwo w sektorze zdrowia;

- 9) inne aktualne i ważne metody działania (np. interwencje nefarmaceutyczne w stosunku do COVID-19).

Część III: Zastosowania profilaktyki oraz promocji zdrowia (w tym rekomendacje, działania, metody, narzędzia, materiały, etc.) do praktycznej kontroli chorób/ problemów zdrowotnych (tj. do zmniejszania zapadalności, chorobowości i umieralności do poziomu, który jest w danym kontekście (czasu, miejsca, warunków) możliwy do zaakceptowania przy użyciu metod zapobiegawczych i leczniczych):

- 1) zalecenia żywieniowe, poprawa żywienia, minimalna interwencja w otyłości;
- 2) zalecenia nt. poziomu aktywności fizycznej wg WHO, zwiększanie aktywności fizycznej;
- 3) promocja zdrowia psychicznego, zapobieganie samobójstwom;
- 4) przeciwdziałanie paleniu tytoniu, w tym strategia minimalnej interwencji antytytoniowej, redukcja szkód;
- 5) przeciwdziałanie używaniu substancji psychoaktywnych, w tym strategia redukcji szkód oraz uzależnieniom behawioralnym;
- 6) zapobieganie upadkom osób starszych;
- 7) inne aktualne zalecenia prozdrowotne w kontekście czynników ryzyka chorób bądź konkretnych chorób/probleatów zdrowotnych (np. zanieczyszczenie powietrza, zmiana klimatu, model diety planetarnej, *One Health*).
- 8) zasady zarządzania epidemiami chorób zakaźnych, organizacja i funkcjonowanie opieki zdrowotnej, wnioski z pandemii COVID-19

Czas trwania kursu: 2 dni (16 godzin dydaktycznych).

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

17. Kurs atestacyjny (podsumowujący) „Dermatologia i wenerologia”

Przed przystąpieniem do realizacji programu kursu atestacyjnego organizator kursu jest zobowiązany do przeprowadzenia kolokwium sprawdzającego wiedzę nabytą w trakcie szkolenia specjalizacyjnego. Zakres wiedzy obejmuje kursy specjalizacyjne, staże kierunkowe w ramach całego szkolenia specjalizacyjnego.

Cel kursu:

podsumowanie wiadomości uzyskanych w czasie specjalizacji ze szczególnym naciskiem na rozwiązywanie problemów klinicznych.

Zakres wiedzy:

- 1) aktualne i ogólnie akceptowalne standardy w zakresie rozpoznawania i leczenia w dermatologii i wenerologii, podstawy farmakologii w psychodermatologii,
- 2) podstawy flebologii i zasady kompresjoterapii.

Czas trwania kursu: 5 dni (40 godzin dydaktycznych), w ostatnim roku odbywania szkolenia specjalizacyjnego przed przystąpieniem do PES.

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

B– Staże kierunkowe

Lekarz jest zobowiązany do odbycia niżej wymienionych staży. Czas trwania stażu podany jest w tygodniach i dniach roboczych w wymiarze czasu pracy 7 godzin 35 minut dziennie. Staż należy przedłużyć o każdy dzień nieobecności, w tym również o dni ustawowo wolne od pracy w danym roku.

1. Staż podstawowy w oddziale dermatologicznym

Cel stażu:

uzyskanie umiejętności praktycznych w zakresie diagnostyki i leczenia chorób dermatologicznych.

Zakres wiedzy teoretycznej:

w czasie stażu lekarz powinien nabyć wiedzę dotyczącą kliniki, diagnostyki, różnicowania i leczenia chorób skóry oraz chorób przenoszonych drogą płciową określonych w programie specjalizacji w punkcie II. WYMAGANA WIEDZA: 1. z zakresu chorób skóry i 2. Z zakresu wenerologii.

Zakres umiejętności praktycznych:

- 1) zbieranie historii choroby, różnicowanie zmian skórnych, wykonywanie opisów zmian skórnych, przeprowadzanie diagnostyki różnicowej;
- 2) nawiązywanie kontaktów z pacjentów;
- 3) opracowywanie planów profilaktyki;
- 4) postępowania terapeutyczne: leczenie miejscowe, leczenie ogólne, leczenie zabiegowe;
- 5) pobieranie posiewów bakteriologicznych: materiału do badań mikologicznych skóry, wycinków do badań histopatologicznych oraz immunopatologicznych;
- 6) pobieranie materiałów do badań w zakresie chorób przenoszonych drogą płciową;
- 7) wybór metod naświetlań i interpretacja prób świetlnych, kwalifikowanie pacjentów do naświetlań i kontrola w czasie światłolecznictwa, posługiwanie się aparatami do naświetlań, samodzielne wykonywanie prostych prób świetlnych;
- 8) interpretacja wyników badań serologicznych stosowanych w diagnostyce STD;
- 9) interpretacja wyników badań w kierunku zakażenia HIV;
- 10) samodzielne pobieranie materiału do badań stosowanych w diagnostyce STD;
- 11) ocena preparatów bezpośrednich (krętki blade, gonokoki, rzęśistki);
- 12) samodzielne wykonywanie zabiegów w zakresie fizykoterapii (wyłyżeczkowanie, elektrokoagulacja, kriodestrukcja, kriochirurgia);
- 13) wykonanie zabiegów laseroterapii;
- 14) terapia fotodynamiczna;
- 15) podanie śródskórne lub podskórne leków (doogniskowo).

Forma zaliczenia stażu (u kierownika specjalizacji):

- 1) złożenie kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej objętej programem stażu;
- 2) zaliczenie sprawdzianu z umiejętności praktycznych – potwierdzenie przez kierownika specjalizacji wykonanych przez lekarza zabiegów lub procedur medycznych objętych programem stażu.

Czas trwania stażu: 113 tygodni (565 dni roboczych).

Miejsce stażu: oddział dermatologii, który posiada akredytację do prowadzenia szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie dermatologii i wenerologii.

Miejsce realizacji dyżurów medycznych: oddział dermatologii będący miejscem realizacji stażu podstawowego.

2. Staż kierunkowy w ogólnej poradni dermatologicznej

Cel stażu:

uzyskanie umiejętności praktycznych w zakresie diagnostyki i leczenia chorób dermatologicznych w warunkach ambulatoryjnych.

Zakres wiedzy teoretycznej:

- 1) diagnozowanie najczęstszych chorób skóry oraz zasady ich leczenia, profilaktyka, poradnictwo;
- 2) zastosowanie metod diagnostyki w poszczególnych chorobach dermatologicznych w ramach ambulatoryjnej opieki specjalistycznej;
- 3) Interpretacja uzyskanych wyników badań.

Zakres umiejętności praktycznych:

- 1) samodzielne wykonywanie zabiegów w zakresie fizykoterapii (wyłyżczkowanie, elektrokoagulacja, kriodestrukcja, kriochirurgia);
- 2) samodzielne pobieranie wycinków do badań histopatologicznych i immunopatologicznych;
- 3) wybór metod naświetlań i interpretacja prób świetlnych, kwalifikowanie pacjentów do naświetlań i kontrola w czasie światłolecznictwa, posługiwanie się aparatami do naświetlań, samodzielne wykonywanie prostych prób świetlnych;
- 4) umiejętność samodzielnego klasyfikowania pacjentów do porad innych specjalistów;
- 5) umiejętność zaplanowania w formie pisemnej planu opieki wielospecjalistycznej (kompleksowej);
- 6) wykonanie zabiegów laseroterapii;
- 7) terapia fotodynamiczna;
- 8) podanie śródskórne lub podskórne leków (doogniskowo).

Forma zaliczenia stażu (u kierownika stażu):

- 1) złożenie kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej objętej programem stażu;
- 2) zaliczenie sprawdzianu z umiejętności praktycznych – potwierdzenie przez kierownika stażu wykonanych przez lekarza zabiegów lub procedur medycznych objętych programem stażu.

Czas trwania stażu: 52 tygodnie (260 dni roboczych). Lekarz odbywa staż po drugim roku szkolenia specjalizacyjnego.

Miejsce stażu: poradnia dermatologiczna w jednostce, która posiada akredytację do prowadzenia szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie dermatologii i wenerologii lub ww. stażu.

Miejsce realizacji dyżurów medycznych: w miejscu odbywania stażu podstawowego.

3. Staż kierunkowy w poradni nabytych zaburzeń odporności (AIDS/HIV)

Cel stażu:

uzyskanie umiejętności praktycznych w zakresie diagnostyki, leczenia i opieki nad pacjentem z nabytymi zaburzeniami odporności.

Zakres wiedzy teoretycznej:

W czasie stażu lekarz powinien nabyć wiedzę dotyczącą kliniki, diagnostyki, różnicowania i leczenia chorób związanych z zakażeniem wirusem HIV, przebieg AIDS, postępowania w chorobach wskaźnikowych, umiejętności profilaktyki poekspozycyjnej.

Zakres umiejętności praktycznych:

- 1) diagnostyka zakażenia wirusem HIV, choroby wskaźnikowe;
- 2) postępowanie diagnostyczno-terapeutyczne u pacjenta z AIDS;
- 3) leczenie zakażeń przenoszonych drogą płciową u pacjentów zarażonych wirusem HIV;
- 4) leki przeciwwirusowe – schematy leczenia;
- 5) zasady profilaktyki poekspozycyjnej.

Forma zaliczenia stażu (u kierownika stażu):

- 1) złożenie kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej objętej programem stażu;
- 2) zaliczenie sprawdzianu z umiejętności praktycznych – potwierdzenie przez kierownika stażu wykonanych przez lekarza zabiegów lub procedur medycznych objętych programem stażu.

Czas trwania stażu: 8 tygodni (40 dni roboczych).

Miejsce stażu: poradnia nabytych zaburzeń odporności w jednostce, która posiada akredytację do prowadzenia szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie dermatologii i wenerologii lub ww. stażu.

Miejsce realizacji dyżurów medycznych: w miejscu odbywania stażu podstawowego.

4. Staż kierunkowy w zakresie dermatologii pediatricznej

Cel stażu:

uzyskanie umiejętności praktycznych w zakresie diagnostyki i leczenia chorób dermatologicznych w populacji pediatricznej.

Zakres wiedzy teoretycznej:

- 1) specyfika skóry dziecka;
- 2) klinika, diagnostyka i leczenie najczęstszych chorób dermatologicznych u dzieci (m.in. łuszczyca, atopowe zapalenie skóry, zakażenia wirusowe).

Zakres umiejętności praktycznych:

- 1) usuwanie brodawek u dzieci;
- 2) pobieranie wycinków do badań histopatologicznych u dzieci;
- 3) pobieranie materiału do badań mikrobiologicznych i mikologicznych u dzieci.

Forma zaliczenia stażu (u kierownika stażu):

- 1) złożenie kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej objętej programem stażu;
- 2) zaliczenie sprawdzianu z umiejętności praktycznych – potwierdzenie przez kierownika stażu wykonanych przez lekarza zabiegów lub procedur medycznych objętych programem stażu.

Czas trwania stażu: 16 tygodni (80 dni roboczych).

Miejsce stażu: oddział dermatologii, który posiada akredytację do prowadzenia szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie dermatologii i wenerologii lub ww. stażu, w którym są hospitalizowani pacjenci do 14 roku życia.

Miejsce realizacji dyżuru medycznych: w miejscu odbywania stażu podstawowego lub stażu kierunkowego

5. Staż kierunkowy w zakresie reumatologii

Cel stażu:

uzyskanie umiejętności praktycznych w zakresie diagnostyki i leczenia chorób reumatycznych.

Zakres wiedzy teoretycznej:

W czasie stażu lekarz powinien zapoznać się z metodami diagnostyki i leczenia chorób tkanki łącznej oraz łuszczycowego zapalenia stawów.

Zakres umiejętności praktycznych:

- 1) metody różnicowania reumatoidalnego zapalenia stawów i łuszczycy stawowej;
- 2) schematy lecznicze w chorobach tkanki łącznej;

Forma zaliczenia stażu (u kierownika stażu):

- 1) złożenie kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej objętej programem stażu;
- 2) zaliczenie sprawdzianu z umiejętności praktycznych – potwierdzenie przez kierownika stażu wykonanych przez lekarza zabiegów lub procedur medycznych objętych programem stażu.

Czas trwania stażu: 8 tygodni (40 dni roboczych).

Miejsce stażu: oddział reumatologii, który posiada akredytację do prowadzenia szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie reumatologii lub ww. stażu.

Miejsce realizacji dyżurów medycznych: w miejscu odbywania stażu podstawowego lub stażu kierunkowego.

6. Staż kierunkowy w zakresie chorób zakaźnych

Cel stażu:

uzyskanie umiejętności praktycznych w zakresie diagnostyki i leczenia chorób zakaźnych.

Zakres wiedzy teoretycznej:

w czasie stażu lekarz powinien poznać klinikę chorób zakaźnych.

Zakres umiejętności praktycznych:

- 1) badania diagnostyczne w chorobach zakaźnych;
- 2) znaczenie oznaczania przeciwciał;
- 3) znaczenie oznaczania antygenów;
- 4) profilaktyka, leczenie HIV;
- 5) postępowanie z pacjentem z AIDS;
- 6) profilaktyka szerzenia chorób zakaźnych.

Forma zaliczenia stażu (u kierownika stażu):

- 1) złożenie kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej objętej programem stażu;
- 2) zaliczenie sprawdzianu z umiejętności praktycznych – potwierdzenie przez kierownika stażu wykonanych przez lekarza zabiegów lub procedur medycznych objętych programem stażu.

- 3) umiejętności interpretacji wyników badań i zasad postępowania z pacjentem mającym chorobę zakaźną.

Czas trwania stażu: 2 tygodnie (10 dni roboczych).

Miejsce stażu: oddział chorób zakaźnych, który posiada akredytację do prowadzenia szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie chorób zakaźnych lub ww. stażu w którym są hospitalizowani pacjenci z rozpoznanym HIV i AIDS.

Miejsce realizacji dyżurów medycznych: w miejscu odbywania stażu podstawowego lub stażu kierunkowego.

7. Staż kierunkowy w zakresie alergologii ogólnej

Cel stażu:

uzyskanie umiejętności praktycznych w zakresie diagnostyki i leczenia chorób alergicznych.

Zakres wiedzy teoretycznej:

w czasie stażu lekarz powinien poznać metody diagnostyczne i terapeutyczne stosowane w alergologii.

Zakres umiejętności praktycznych:

- 1) zasady odczulania swoistego;
- 2) interpretacja prób punktowych;
- 3) interpretacja prób płatkowych;
- 4) zasady leczenia przeciwwstrząsowego;
- 5) podstawy leczenia astmy i alergicznego nieżyty nosa.

Forma zaliczenia stażu (u kierownika stażu):

- 1) złożenie kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej objętej programem stażu;
- 2) zaliczenie sprawdzianu z umiejętności praktycznych – potwierdzenie przez kierownika stażu wykonanych przez lekarza zabiegów lub procedur medycznych objętych programem stażu.

Czas trwania stażu: 2 tygodnie (10 dni roboczych).

Miejsce stażu: jednostka, która posiada akredytację do prowadzenia szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie alergologii lub ww. stażu.

Miejsce realizacji dyżurów medycznych: w miejscu odbywania stażu podstawowego lub stażu kierunkowego.

8. Staż kierunkowy w poradni chirurgii onkologicznej

Cel stażu:

uzyskanie umiejętności praktycznych w zakresie diagnostyki i leczenia nowotworowych chorób skóry.

Zakres wiedzy teoretycznej:

w czasie stażu lekarz powinien poznać metody diagnostyczne i terapeutyczne stosowane w chirurgii onkologicznej w zakresie zmian w obrębie skóry w ramach ambulatoryjnej opieki specjalistycznej.

Zakres umiejętności praktycznych:

- 1) umiejętność wycięcia zmian nowotworowych skóry z adekwatnym marginesem chirurgicznym zgodnym z wytycznymi leczenia onkologicznego;
- 2) umiejętność kwalifikowania do zabiegu chirurgicznego zmian nowotworowych oraz do radioterapii i chemioterapii.

Forma zaliczenia stażu (u kierownika stażu):

- 1) złożenie kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej objętej programem stażu;
- 2) zaliczenie sprawdzianu z umiejętności praktycznych – potwierdzenie przez kierownika stażu wykonanych przez lekarza zabiegów lub procedur medycznych objętych programem stażu.

Czas trwania stażu: 4 tygodnie (20 dni roboczych).

Miejsce stażu: poradnia chirurgii onkologicznej w jednostce, która posiada akredytację do prowadzenia szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie chirurgii onkologicznej lub ww. stażu.

Miejsce realizacji dyżurów medycznych: w miejscu odbywania stażu podstawowego.

9. Staż kierunkowy w poradni chirurgii ogólnej

Cel stażu:

uzyskanie umiejętności praktycznych w zakresie diagnostyki i leczenia zmian skórnych wymagających interwencji chirurgicznej.

Zakres wiedzy teoretycznej:

w czasie stażu lekarz powinien poznać metody diagnostyczne i terapeutyczne stosowane w chirurgii ogólnej w zakresie zmian w obrębie skóry w ramach ambulatoryjnej opieki specjalistycznej.

Zakres umiejętności praktycznych:

- 1) zdjęcie paznokcia;
- 2) znieczulenie metodą Obersta;
- 3) zszywanie rany;
- 4) zmiana opatrunku;
- 5) opatrzenie ran przy owrzodzeniach podudzi.

Forma zaliczenia stażu (u kierownika stażu):

- 1) złożenie kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej objętej programem stażu;
- 2) zaliczenie sprawdzianu z umiejętności praktycznych – potwierdzenie przez kierownika stażu wykonanych przez lekarza zabiegów lub procedur medycznych objętych programem stażu.

Czas trwania stażu: 2 tygodnie (10 dni roboczych).

Miejsce stażu: poradnia chirurgii ogólnej w jednostce, która posiada akredytację do prowadzenia szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie chirurgii ogólnej lub ww. stażu.

Miejsce realizacji dyżurów medycznych: w miejscu odbywania stażu podstawowego.

10. Staż kierunkowy w zakresie psychiatrii

Cel stażu:

uzyskanie podstawowej wiedzy w zakresie diagnostyki i leczenia chorób psychicznych towarzyszących chorobom skóry.

Zakres wiedzy teoretycznej:

w czasie stażu lekarz powinien opanować wiedzę z zakresu:

- 1) podstaw psychopatologii, w szczególności niezbędnych w różnicowaniu zaburzeń lękowych, afektywnych oraz psychotycznych;
- 2) podstawowej wiedzy na temat działania i dawkowania leków przeciwdepresyjnych oraz przeciwpsychotycznych;
- 3) zespołów psychotycznych w przebiegu schizofrenii, zaburzeń urojeniowych, organicznych zaburzeń urojeniowych (np. obłąd pasożytniczy i inne);
- 4) zaburzeń afektywnych w szczególności depresji z objawami somatycznymi (atypowa, maskowana), choroba afektywna dwubiegunowa;
- 5) zaburzeń nerwicowych głównie nerwice natręctw, zaburzenia dysocjacyjne

oraz zaburzenia pod postacią somatyczną;

6) zaburzeń odżywiania, szczególnie jadłowstręt psychiczny i bulimia.

Zakres umiejętności praktycznych:

- 1) umiejętność podstaw podmiotowego badania psychiatrycznego;
- 2) umiejętność stosowania ogólnych zasad psychofarmakoterapii;
- 3) znajomość zasad podstawowej diagnostyki różnicowej zaburzeń afektywnych, nerwicowych oraz psychotycznych.

Forma zaliczenia stażu (u kierownika stażu):

- 1) złożenie kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej objętej programem stażu;
- 2) zaliczenie sprawdzianu z umiejętności praktycznych – potwierdzenie przez kierownika stażu wykonanych przez lekarza zabiegów lub procedur medycznych objętych programem stażu.

Czas trwania stażu: 2 tygodnie (10 dni roboczych).

Miejsce stażu: oddział psychiatrii, który posiada akredytację do prowadzenia szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie psychiatrii lub ww. stażu.

Miejsce realizacji dyżurów: w miejscu odbywania stażu podstawowego lub stażu kierunkowego.

C – Szkolenie umiejętności wykonywania zabiegów i procedur medycznych

Oznaczenie procedur:

Kod A – wykonywanie samodzielne z asystą lub pod nadzorem kierownika specjalizacji albo lekarza specjalisty przez niego wyznaczonego (liczba);

Kod B – w których lekarz uczestniczy jako pierwsza asysta (liczba).

*Wykaz i liczba zabiegów oraz procedur medycznych, które obowiązują lekarza w trakcie realizacji **stażu podstawowego**:*

Zabiegi/procedury medyczne	kod A	kod B
1. wykonanie zabiegów w zakresie: elektrokoagulacji	50	0
2. wykonanie zabiegów w zakresie kriodestrukcji zmian skórnych	50	0

Program specjalizacji w dziedzinie dermatologii i wenerologii dla lekarzy nieposiadających odpowiedniej specjalizacji I stopnia

Zabiegi/procedury medyczne	kod A	kod B
3.wykonanie zabiegów w zakresie łyżeczkowania zmian skórnych	10	0
4. pobieranie wycinków skóry do badań histopatologicznych i immunopatologicznych z interpretacją dermatopatologiczną	10	0
5. wykonywanie testów naskórkowych oraz interpretacja wyników	10	0
6. pobranie materiału do badań mikologicznych – preparatów do badania bezpośredniego i z hodowli oraz ich ocena	10	0
7. pobieranie wymazów do badań diagnostycznych chorób przenoszonych drogą płciową	10	0
8. wykonanie i ocena badań dermoskopowych zmian skórnych	50	0
9. wybór metod naświetlań i interpretacja prób świetlnych, kwalifikowanie pacjentów do naświetlań i kontrola w czasie światłolecznictwa, posługiwanie się aparatami do naświetlań, samodzielne wykonywanie prostych prób świetlnych	10	0
10. wykonanie zabiegów laseroterapii	10	0
11. terapia fotodynamiczna	5	0
12. podanie śródskórne lub podskórne leków (doogniskowo)	5	0
Łącznie	230	0

Procedury obowiązkowe do wykonania w trakcie odbywania staży kierunkowych nie podlegają rozliczeniu w Elektronicznej Karcie Specjalizacji. Zaliczenie całości stażu oznacza zaliczenie wymaganych programem stażu operacji, zabiegów oraz procedur medycznych.

*Wykaz i liczba zabiegów oraz procedur medycznych, które obowiązują lekarza w trakcie realizacji **staży kierunkowych**:*

Zabiegi/procedury medyczne	kod A	kod B
1. wykonanie zabiegów w zakresie: elektrokoagulacji	50	0
2. wykonanie zabiegów w zakresie kriodestrukcji zmian skórnych	50	0

Program specjalizacji w dziedzinie dermatologii i wenerologii dla lekarzy nieposiadających odpowiedniej specjalizacji I stopnia

Zabiegi/procedury medyczne	kod A	kod B
3. wykonanie zabiegów w zakresie łyżeczkowania zmian skórnych	10	0
4. pobieranie wycinków skóry do badań histopatologicznych	10	0
5. pobranie materiału do badań mikologicznych – preparatów do badania bezpośredniego i z hodowli oraz ich ocena	10	0
5. pobieranie wymazów do badań diagnostycznych chorób przenoszonych drogą płciową	10	0
6. wykonanie i ocena badań dermoskopowych zmian skórnych	50	0
7. wykonywanie testów naskórkowych oraz interpretacja wyników	10	0
8. wykonanie podstawowych zabiegów chirurgii dermatologicznej, np. nacięcie ropnia, czyraka, wycięcie znamienia, podstawy szycia ran, usunięcie wrastającego paznokcia, usunięcie brodawki, kaszaka połączone ze zszyciem rany	10	0
9. wykonanie zabiegów laseroterapii	10	0
10. terapia fotodynamiczna	5	0
11. podanie śródskórne lub podskórne leków (doogniskowo)	5	0
12. wybór metod naświetlań i interpretacja prób świetlnych, kwalifikowanie pacjentów do naświetlań i kontrola w czasie światłolecznictwa, posługiwanie się aparatami do naświetlań, samodzielne wykonywanie prostych prób świetlnych	10	0
13. umiejętność zaplanowania w formie pisemnej planu opieki wielospecjalistycznej (kompleksowej)	10	10
14. usuwanie brodawek u dzieci	3	0
15. pobieranie wycinków do badań histopatologicznych u dzieci	3	0
16. pobieranie materiału do badań mikrobiologicznych i mikologicznych u dzieci	3	0
Łącznie	259	10

D – Pełnienie dyżurów medycznych

Lekarz pełni dyżury medyczne w wymiarze przeciętnie 10 godzin 5 minut na tydzień lub wykonuje pracę w systemie zmianowym lub równoważnym czasie pracy, w maksymalnym czasie pracy dopuszczonym w przepisach o działalności leczniczej, tj. w wymiarze przeciętnie 48 godzin na tydzień, w tym dyżur medyczny, w przyjętym okresie rozliczeniowym. Lekarz może pełnić towarzyszące lub samodzielne dyżury medyczne. Kierownik specjalizacji w porozumieniu z kierownikiem podmiotu lub komórki organizacyjnej tego podmiotu wyraża, za pomocą SMK, zgodę na pełnienie samodzielnych dyżurów medycznych przez lekarza odbywającego szkolenie specjalizacyjne.

W przypadku dyżurów medycznych odbywanych w trakcie stażu kierunkowego, lekarzowi przysługuje możliwość wyboru miejsca odbywania dyżurów. Lekarz może odbywać dyżury medyczne w jednostce prowadzącej szkolenie specjalizacyjne lub w jednostce prowadzącej staż kierunkowy. Decyzję w tym zakresie lekarz podejmuje w porozumieniu z kierownikiem specjalizacji.

Przebieg i organizacja dyżurów medycznych odbywa się na zasadach określonych w przepisach ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry.

E– Samokształcenie

Lekarz jest zobowiązany do ciągłego i aktywnego samokształcenia w celu pogłębiania swojej wiedzy, śledzenia postępów w dziedzinie dermatologii i wenerologii, a w szczególności korzystania z polecanych pozycji piśmiennictwa, uczestniczenia w posiedzeniach edukacyjnych towarzystw naukowych, napisania publikacji i udziału w innych formach samokształcenia wskazanych przez kierownika specjalizacji.

1. Studiowanie piśmiennictwa

Lekarz powinien korzystać z aktualnych podręczników i z czasopism naukowych z zakresu dermatologii i wenerologii, a także z innych źródeł wiedzy wskazanych przez kierownika specjalizacji.

2. Udział w działalności edukacyjnej

Lekarz jest zobowiązany do czynnego udziału w zjazdach, sympozjach, posiedzeniach oddziału regionalnego Polskiego Towarzystwa Dermatologicznego, potwierdzonego certyfikatem uczestnictwa, w tym minimum dwie prezentacje ustne (lub plakatowe) na zjeździe lub posiedzeniu regionalnym lub na zjeździe międzynarodowym oraz do udziału w innych wydarzeniach edukacyjnych organizowanych przez instytucje działające w zakresie ochrony zdrowia. Zaleca się członkostwo w PTD od pierwszego roku szkolenia specjalizacyjnego.

3. Przygotowanie publikacji

Lekarz jest zobowiązany do napisania pracy naukowej opublikowanej w recenzowanym czasopiśmie medycznym, której lekarz jest autorem lub współautorem lub pracy pogładowej – na temat objęty programem specjalizacji.

4. Dodatkowe dni na samokształcenie

Lekarzowi odbywającemu kształcenie specjalizacyjne przysługuje od dnia 1 stycznia 2019 r., 6 dni rocznie na samokształcenie, przeznaczonych na udział w konferencjach, kursach naukowych, kursach doskonalących i innych szkoleniach, związanych bezpośrednio z realizowaną przez lekarza dziedziną szkolenia specjalizacyjnego, zgodnie z wyborem i potrzebami edukacyjnymi lekarza. Termin i sposób wykorzystania przez lekarza dodatkowych dni na samokształcenie wskazuje w uzgodnieniu z lekarzem kierownik specjalizacji poprzez odpowiednie skrócenie innych obowiązkowych elementów szkolenia specjalizacyjnego. Skrócenie to nie może dotyczyć kursów specjalizacyjnych a jedynie stażu podstawowego lub staży kierunkowych, przy czym wszystkie elementy szkolenia specjalizacyjnego (staże) muszą być zrealizowane i zaliczone. Kierownik specjalizacji w pierwszej kolejności decyduje o odpowiednim skróceniu czasu trwania stażu podstawowego, a jedynie w przypadku braku takiej możliwości odpowiednio skraca czas trwania staży kierunkowych, przy czym staż kierunkowy nie może ulec skróceniu o więcej niż połowę czasu trwania przewidzianą programem specjalizacji. Dodatkowe dni na samokształcenie niewykorzystane w danym roku specjalizacji nie przechodzą na kolejne lata szkolenia specjalizacyjnego.

V. OCENA WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI PRAKTYCZNYCH

1. Sprawdziany i kolokwia z wiedzy teoretycznej

Lekarz jest zobowiązany do:

- 1) zaliczenia sprawdzianu lub kolokwium na zakończenie każdego kursu specjalizacyjnego z zakresu wiedzy objętej programem kursu (u kierownika kursu);
- 2) złożenia kolokwium na zakończenie każdego stażu z zakresu wiedzy objętej programem stażu (u kierownika stażu/kierownika specjalizacji).

2. Bieżąca ocena oraz sprawdziany umiejętności praktycznych

Kierownik specjalizacji lub kierownik stażu dokonuje bieżącej oceny umiejętności praktycznych nabywanych przez lekarza, w czasie poszczególnych staży.

Lekarz jest zobowiązany do zaliczenia sprawdzianu z umiejętności praktycznych (objętych programem stażu), tj. zaliczenie przez lekarza zabiegów i procedur medycznych wykonanych samodzielnie z asystą lub pod nadzorem kierownika specjalizacji albo lekarza specjalisty przez niego wyznaczonego (kod A) lub zabiegów i procedur medycznych, w których lekarz uczestniczy jako pierwsza asysta (kod B). Zaliczenie zostaje odnotowane w Elektronicznej Karcie Specjalizacji.

3. Ocena pracy naukowej lub pogładowej

Kierownik specjalizacji ocenia przygotowane przez lekarza opracowanie teoretyczne objęte programem specjalizacji: pracę naukową lub pogładową.

VI. CZAS TRWANIA SZKOLENIA SPECJALIZACYJNEGO

Czas trwania szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie dermatologii i wenerologii dla lekarzy nieposiadających odpowiedniej specjalizacji I stopnia wynosi 5 lat.

Przebieg szkolenia specjalizacyjnego			
Nr kursu	Kursy specjalizacyjne:	Czas trwania	
		liczba tygodni	liczba dni roboczych
1.	Kurs wprowadzający: Wprowadzenie do dermatologii i wenerologii”	1	5
2.	Kurs: „Diagnostyka i leczenie zakażeń przenoszonych drogą płciową”	0,6	3
3.	Kurs: „Diagnostyka oraz leczenie alergicznych chorób skóry”	0,6	3
4.	Kurs: „Immunologia chorób skóry”	0,6	3
5.	Kurs: „Choroby skóry wieku dziecięcego”	0,6	3
6.	Kurs: „Diagnostyka histopatologiczna chorób skóry”	0,8	4
7.	Kurs: „Choroby nowotworowe skóry”	0,6	3
8.	Kurs: „Światłolecznictwo i fotodermatozy”	0,6	3
9.	Kurs: „Dermatologia estetyczna”	0,6	3
10.	Kurs: „Podstawy dermoskopii”	0,6	3
11.	Kurs: „Choroby przydatków skóry”	0,6	3
12.	Kurs: „Świad i zasady stosowania leków o działaniu ośrodkowym w dermatologii”	0,4	2
13.	Kurs: „Psychodermatologia”	0,4	2
14.	Kurs: „Choroby zawodowe i orzecznictwo w dermatologii”	0,4	2
15.	Kurs: „Orzecznictwo lekarskie”	0,6	3
16.	Kurs: „Profilaktyka i promocja zdrowia”	0,4	2
17.	Kurs atestacyjny (podsumowujący): „Dermatologia i wenerologia”	1	5

Program specjalizacji w dziedzinie dermatologii i wenerologii dla lekarzy nieposiadających odpowiedniej specjalizacji I stopnia

Łącznie czas trwania kursów specjalizacyjnych		10 tyg. i 2 dni	52
Nr stażu	Staże kierunkowe:	Czas trwania	
		liczba tygodni	liczba dni roboczych
1.	Staż podstawowy w oddziale dermatologicznym	113	565
2.	Staż kierunkowy w ogólnej poradni dermatologicznej	52	260
3.	Staż kierunkowy w poradni nabytych zaburzeń odporności (AIDS/HIV)	8	40
4.	Staż kierunkowy w zakresie dermatologii pediatrycznej	16	80
5.	Staż kierunkowy w zakresie reumatologii	8	40
6.	Staż kierunkowy w zakresie chorób zakaźnych	2	10
7.	Staż kierunkowy w zakresie alergologii ogólnej	2	10
8.	Staż kierunkowy w poradni chirurgii onkologicznej	4	20
9.	Staż kierunkowy w zakresie poradni chirurgii ogólnej	2	10
10.	Staż kierunkowy w zakresie psychiatrii	2	10
Łącznie czas trwania staży kierunkowych		209 tyg.	1045
Samokształcenie		1,4	7
Łącznie czas trwania kształcenia specjalizacyjnego		220 tyg. i 4 dni	1104
Urlopy i dni wolne od pracy:		Czas trwania	
		liczba tygodni	liczba dni roboczych
Urlop szkoleniowy na przygotowanie i przystąpienie do PES		1 tydz. i 1 dzień	6
Urlopy wypoczynkowe		26 tyg.	130
Dni ustawowo wolne od pracy		13 tyg.	65

Łącznie czas trwania szkolenia specjalizacyjnego	261 tyg.	1305
Dodatkowe dni na samokształcenie (6 dni w każdym roku specjalizacji) przeznaczone na udział w konferencjach, kursach naukowych i doskonalących i innych szkoleniach w danej dziedzinie specjalizacji do wyboru lekarza	30	

VII. PAŃSTWOWY EGZAMIN SPECJALIZACYJNY

Szkolenie specjalizacyjne w dziedzinie dermatologii i wenerologii kończy się Państwowym Egzaminem Specjalizacyjnym, złożonym z egzaminu testowego i egzaminu ustnego:

- 1) egzamin testowy stanowi zbiór pytań wielokrotnego wyboru z zakresu wymaganej wiedzy określonej w programie specjalizacji;
- 2) egzamin ustny zawiera pytania problemowe, dotyczące wymaganej wiedzy określonej w programie specjalizacji.

**Załącznik do programu specjalizacji w dziedzinie
dermatologii i wenerologii**

STANDARDY AKREDYTACYJNE PODMIOTÓW SZKOLĄCYCH

– warunki, jakie musi spełnić jednostka w celu zapewnienia realizacji
programu specjalizacji w dziedzinie dermatologii i wenerologii

Podmiot prowadzący szkolenie specjalizacyjne jest zobowiązany spełnić poniższe standardy akredytacyjne:

1. *W zakresie prowadzenia działalności odpowiadającej profilowi szkolenia specjalizacyjnego:*
  - a) posiadanie w swojej strukturze organizacyjnej oddziału dermatologii i wenerologii lub innej komórki organizacyjnej posiadającej status podmiotu wykonującego działalność leczniczą, potwierdzoną w Księdze Rejestrowej właściwym kodem charakteryzującym specjalność komórki organizacyjnej zakładu leczniczego, posiadanie łóżek przeznaczonych dla pacjentów, którym udziela się świadczeń zdrowotnych z zakresu specjalizacji będącej przedmiotem wniosku. Podstawą uzyskania akredytacji jest wykonywanie zabiegów i procedur wskazanych w stażu podstawowym.

2. *W zakresie zapewnienia warunków organizacyjnych umożliwiających realizację programu specjalizacji i samokształcenia określonej liczbie lekarzy:*
  - a) posiadanie odpowiednio wyposażonego pomieszczenia dydaktycznego, wyposażonego w sprzęt audiowizualny, dostęp do Internetu oraz podstawowe podręczniki i czasopisma naukowe z zakresu objętego programem specjalizacji.

3. *W zakresie zapewnienia pełnienia nadzoru nad jakością szkolenia specjalizacyjnego:*
  - a) posiadanie komisji lub powołanie osoby odpowiedzialnej za ocenę jakości szkolenia, organizowanie cyklicznych spotkań z lekarzami odbywającymi szkolenie specjalizacyjne, przyjmowanie i analizowanie zgłaszanych przez lekarzy uwag dotyczących problemów w realizacji ww. szkolenia.

4. *W zakresie zapewnienia monitorowania dokumentacji szkolenia specjalizacyjnego danego lekarza:*
  - a) okresowa kontrola kart szkolenia specjalizacyjnego oraz indeksów wykonanych zabiegów i procedur medycznych lekarzy odbywających szkolenie specjalizacyjne,
  - b) weryfikacja terminowości odbywania i zaliczania kursów specjalizacyjnych, staży kierunkowych oraz wykonywania zabiegów i procedur medycznych objętych programem specjalizacji, dokonywana przez komisję lub osobę odpowiedzialną za ocenę jakości szkolenia.

5. *W zakresie zapewnienia odpowiedniej kadry:*
  - a) posiadanie kadry specjalistów, którzy mogą pełnić funkcję kierownika specjalizacji.

6. *W zakresie zapewnienia sprzętu i aparatury niezbędnych do realizacji programu specjalizacji:*
  - a) posiadanie sprzętu i aparatury niezbędnych do realizacji świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia szpitalnego w trybie hospitalizacji całodobowej o profilu: dermatologia i wenerologia, zgodnie z przepisami regulującymi zasady realizacji świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia szpitalnego.

7. *W zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych umożliwiających zrealizowanie programu specjalizacji określonej liczbie lekarzy:*
  - a) prowadzenie działalności polegającej na udzielaniu specjalistycznych świadczeń zdrowotnych w dziedzinie dermatologii i wenerologii,
  - b) udzielanie specjalistycznych świadczeń zdrowotnych, w tym wykonywanie zabiegów i procedur odpowiedniego rodzaju, w zakresie i liczbie umożliwiającej wszystkim lekarzom odbywającym szkolenie specjalizacyjne, w danej jednostce, realizację programu specjalizacji, w tym wykonanie zabiegów i procedur medycznych określonych w programie specjalizacji,
  - c) zapewnienie dostępu w ramach szpitala, w którym znajduje się oddział występujący o akredytację, do: laboratorium oraz badań obrazowych i czynnościowych uwzględnionych w programie specjalizacji,

- d) zapewnienie dostępu w szpitalu, w którym znajduje się oddział występujący o akredytację do 24-godzinnej izby przyjęć/SOR dla chorych internistycznych pozwalająca zaopatrzyć ostre przypadki dermatologiczne,
- e) zapewnienie dostępu do poradni dermatologii i wenerologii,
- f) liczba hospitalizowanych chorych nie mniejsza niż 600 rocznie,
- g) jedno miejsce szkoleniowe na 60 hospitalizacji dermatologicznych rocznie, w tym m.in. przynajmniej 2/3 w formie pobytu pacjenta w szpitalu minimum 3 doby,
- h) podpisanie umów z jednostkami akredytowanymi na realizację staży kierunkowych określonych w programie specjalizacji, których jednostka nie zapewnia w ramach swojej struktury organizacyjnej.

8. *W zakresie zapewnienia lekarzom odbywającym szkolenie specjalizacyjne pełnienia dyżurów medycznych:*

- a) zapewnienie pełnienia dyżurów medycznych w wymiarze określonym w programie specjalizacji lub wykonywania pracy w systemie zmianowym lub równoważnym czasie pracy w maksymalnym czasie pracy dopuszczonym w przepisach o działalności leczniczej.